Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/621

7.3.2024

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2024/621

z 18. decembra 2023

týkajúce sa súladu opatrení Bulharska s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu v Únii a so zabezpečovaním pokroku pri adaptácii

(Iba bulharské znenie je autentické)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 ([1]), a najmä na jeho článok 7 ods. 2,

keďže:

(1) Podľa nariadenia (EÚ) 2021/1119 (ďalej len „európsky právny predpis v oblasti klímy“) je Komisia povinná posúdiť súlad vnútroštátnych opatrení s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu a so zabezpečovaním pokroku pri adaptácii. Komisia posúdila súlad bulharských opatrení s týmito cieľmi ([2]). Z tohto posúdenia vychádzajú ďalej uvedené odporúčania. Bulharsko by malo náležite zohľadniť tieto odporúčania a nadviazať na ne v súlade s európskym právnym predpisom v oblasti klímy.

(2) Hoci sa čisté emisie skleníkových plynov v Únii [vrátane emisií z využívania pôdy, zo zmien vo využívaní pôdy a z lesného hospodárstva (ďalej len „LULUCF“) a bez emisií z medzinárodnej dopravy] celkovo plynulo znižujú, čo je vo všeobecnosti v súlade s lineárnou trajektóriou dosahovania cieľa Únie v oblasti klímy do roku 2030, ktorým je znížiť emisie o 55 %, a cieľa Únie dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050, tempo znižovania emisií sa musí zrýchliť a opatrenia členských štátov sú na tento účel zásadné. Pokrok v členských štátoch je nejednoznačný a bránia mu viaceré sektorové výzvy a nedostatky, ktoré sa musia bez ďalšieho odkladu napraviť. Základom na dosiahnutie hospodárskej transformácie potrebnej pri plnení cieľa Únie dosiahnuť klimatickú neutralitu sú spoľahlivé dlhodobé stratégie.

(3) Národné energetické a klimatické plány aktualizované v súlade s článkom 14 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 ([3]) sú pre členský štát zásadné, aby mohol prijať kroky s cieľom umožniť kolektívne dosahovanie cieľa klimatickej neutrality a zabezpečiť nepretržitý pokrok v oblasti adaptácie v súlade s európskym právnym predpisom v oblasti klímy. Bulharsko však nepredložilo návrh aktualizácie svojho posledného oznámeného integrovaného národného energetického a klimatického plánu.

(4) V záujme zabezpečenia účinnosti stratégií a plánov v oblasti adaptácie na zmenu klímy je nevyhnutné správne určiť, ktoré potenciálne nebezpečenstvá zmeny klímy môžu ovplyvniť určitú oblasť alebo odvetvie. Účinná adaptácia si vyžaduje riadiacu a koordinačnú štruktúru s jasnými právomocami a s politickou podporou na vysokej úrovni. Politiky v oblasti adaptácie by mali byť zamerané na oblasti alebo odvetvia, ktoré sú zvlášť zraniteľné, ktorých činnosti sú kľúčové pre odolnosť ďalších odvetví alebo ktoré majú značný význam pre národné hospodárstvo alebo verejné zdravie. Prednostne treba reagovať na tie vplyvy a riziká, ktoré by mohli ovplyvniť kritickú infraštruktúru

([1]) Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1.

([2]) Správa o pokroku opatrení EÚ v oblasti klímy za rok 2023, COM(2023) 653 final a *Commission Staff Working Document Assessment of progress on climate adaptation in the individual Member States according to the European Climate Law* (Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Posúdenie pokroku pri adaptácii na zmenu klímy v jednotlivých členských štátoch podľa európskeho právneho predpisu v oblasti klímy), SWD(2023) 932.

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

alebo systémy s dlhou životnosťou alebo ktoré by mohli nezvratne ovplyvniť systémy, pričom treba zohľadňovať vzájomné pôsobenie so sociálno-ekonomickým rozvojom alebo s inými faktormi, ktoré nesúvisia so zmenou klímy. Na financovanie adaptácie je možné mobilizovať rôzne nástroje financovania EÚ. Členské štáty by pri navrhovaní svojich národných plánov v rámci príslušných fondov EÚ mali dať do popredia aspekty odolnosti proti zmene klímy. Žiaden z výdavkov by nemal poškodzovať adaptáciu: t. j. nemal by zvyšovať zraniteľnosť prijímateľov ani iných subjektov.

(5) Najzraniteľnejšie komunity sú komunity, pri ktorých je zvýšená pravdepodobnosť, že ich zasiahne zmena klímy. Nerovnomerné vystavenie rôznych regiónov a sociálno-ekonomických skupín klimatickým vplyvom a ich citlivosť na tieto vplyvy zhoršujú nerovnosti. Spravodlivá odolnosť by mala znížiť nerovnomerné zaťaženie klimatickými rizikami a zaistiť spravodlivosť. Systémová schopnosť prispôsobiť sa zmene klímy je hlavnou vlastnosťou, ktorá umožňuje zabrániť potenciálnym škodám alebo ich zmierniť, využiť príležitosti a vyrovnať sa s následkami. Pokrok pri zlepšovaní schopnosti adaptácie je potrebný na všetkých úrovniach verejnej správy a vo verejnom aj v súkromnom sektore. Mnohé intervencie v oblasti adaptácie na zmenu klímy sa začínajú na miestnej a regionálnej úrovni. Miestne samosprávy zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore zapojenia verejnosti a miestnych opatrení. Aj v prípade, že sa klimatické nebezpečenstvo dotýka len územia jedného členského štátu, môže vyvolať celý reťazec dôsledkov, ktoré prekračujú hranice štátu a vyžadujú si budovanie spravodlivej odolnosti. Veľký význam má vypracovanie a realizácia politík v oblasti adaptácie na nižšej úrovni štátnej správy,

TÝMTO ODPORÚČA BULHARSKU PRIJAŤ OPATRENIA S CIEĽOM:

Súlad vnútroštátnych opatrení s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu

1. Predložiť návrh aktualizácie svojho posledného oznámeného integrovaného národného energetického a klimatického plánu, ako sa stanovuje v článku 14 nariadenia (EÚ) 2018/1999, aby bolo možné posúdiť jeho súlad s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu.

2. Aktualizovať a zvýšiť ambicióznosť a kvalitu národnej dlhodobej stratégie tým, že sa objasní dlhodobý cieľ Bulharska dosiahnuť klimatickú neutralitu a jeho ciele v oblasti znižovania emisií a zvýšenia ich odstraňovania v jednotlivých odvetviach sa podporia dôveryhodnými politikami a opatreniami.

Súlad vnútroštátnych opatrení so zabezpečovaním pokroku pri adaptácii

3. Posúdiť príslušné zraniteľnosti a riziká súvisiace s vlnami horúčav, so záplavami a suchami. Posilniť riadiacu a koordinačnú štruktúru a jasne v nej prideliť právomoci tak, aby podporovala dôsledné plánovanie, zavádzanie riešení a investície v oblasti adaptácie vo všetkých odvetviach, skupinách obyvateľstva a na všetkých administratívnych úrovniach. Na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov a dostupných nástrojov pre klimatické predpovede a včasné varovanie zabezpečiť, aby priority, stratégie, politiky, plány a úsilie v oblasti adaptácie boli primerané predvídaným budúcim zraniteľnostiam a rizikám v oblasti klímy. Dať aspekty odolnosti proti zmene klímy viac do popredia pri využívaní podpory z programov financovania EÚ, ako je spoločná poľnohospodárska politika, financovanie v rámci politiky súdržnosti a iné príslušné fondy EÚ. Finančné prostriedky EÚ by sa mali vynakladať tak, aby zvyšovali odolnosť proti zmene klímy a nezvyšovali zraniteľnosti (t. j. v súlade so zásadou „nespôsobovať významnú škodu“ adaptácii na zmenu klímy).

4. Zapojiť skupiny zainteresovaných strán, ktoré sú zvlášť zraniteľné voči vplyvom zmeny klímy, do návrhu a vykonávania politiky v oblasti adaptácie. Zdokumentovať postup a závery uvedených konzultácií. Zlepšiť koordináciu medzi rôznymi úrovňami riadenia (vnútroštátnou/regionálnou/miestnou) s cieľom zosúladiť nástroje plánovania a pomôcť koordinovaným zásahom zameraným na systémovú transformáciu. Zvyšovať informovanosť o existujúcich zraniteľnostiach a rizikách a o existujúcich možnostiach. Poučiť sa z výsledkov monitorovania a hodnotenia, posilniť postavenie štruktúr riadenia, umožniť opatrenia na miestnej úrovni a podporovať flexibilitu pri prispôsobovaní sa zmenám okolností. Zapájať sociálnych partnerov a zainteresované strany zo súkromného sektora do návrhu politík, ich vykonávania a investícií. Zlepšiť zapájanie sa do cezhraničnej spolupráce so susednými krajinami na väčších územiach (ako sú povodia). Zaviesť mechanizmy s cieľom zaistiť, aby sa vypracovali politiky na nižšej ako celoštátnej úrovni a aby sa pravidelne revidovali a aktualizovali.

V Bruseli 18. decembra 2023

Za Komisiu
Wopke HOEKSTRA
člen Komisie